

**Діяльність
Національного військово-медичного клінічного центру
«Головний військовий клінічний госпіталь»
з надання спеціалізованої та високоспеціалізованої
медичної допомоги військовослужбовцям
та особам інших контингентів у 2014–2018 рр.
Основні статистичні показники**

**А. П. КАЗМІРЧУК, М. О. ДРЮК, І. Г. ДЕНИСЕНКО,
О. В. ЦИЦ, Л. Л. СИДОРОВА, С. В. АГРЕПИШИН,
О. О. БУГАЙ**

*Національний військово-медичний клінічний центр
«Головний військовий клінічний госпіталь»*

Резюме.

Актуальність роботи: робота містить дані, які можуть бути потрібні для наукових досліджень лікарям Національного військово-медичного клінічного центру «Головний військовий клінічний госпіталь» (НВМКЦ «ГВКГ») та слухачам Української військово-медичної академії.

Мета роботи: надати дані стосовно вхідного потоку, об'єму спеціалізованої та високоспеціалізованої хірургічної і терапевтичної допомоги, структури заключень військово-лікарської експертизи військовослужбовців за 5-річний період, потреби постраждалих та хворих у реабілітації, а також основні дані наукової діяльності співробітників НВМКЦ «ГВКГ».

Матеріали і методи. Ретроспективний аналіз надання спеціалізованих видів медичної допомоги проведений за матеріалами перевірки талонів М-1, М-2, М-3 «Медичних карт стаціонарного хворого», «Статистичних карт хворого, який вибув із стаціонару» поранених, травмованих та хворих, які проходили лікування в клініках (відділеннях) НВМКЦ «ГВКГ», Медичних звітів (форма 3/мед.), Пояснювальних записок до Медичних звітів за 2014–2018 рр., звітів з наукової роботи начальників клінік/відділень НВМКЦ «ГВКГ».

Результати та висновки. Кількість усіх пацієнтів, які лікувалися (вибуло разом) у НВМКЦ «ГВКГ» (весь вхідний потік) зростає з 30 513 (у 2014 р.) до 31 841 (у 2018 р.). Разом становила 157 423 особи (чоловіків – 126 332, жінок – 31 101). Кількість військовослужбовців – учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил зростає з 3136 (у 2014 р.) до 6 090 (у 2018 р.). Разом становила 25 439 осіб (чоловіків – 24 600, жінок – 839) або 16,2% усіх пролікованих постраждалих та хворих.

Ключові слова: *етапи медичної евакуації, спеціалізовані види медичної допомоги, структура вхідного потоку, реабілітація.*

Однією із найважливіших складових частин медичного забезпечення Збройних Сил у воєнний час є лікувально-евакуаційне забезпечення (ЛЕЗ), а його основною метою – збереження життя і якнайшвидше відновлення боєздатності й працездатності у можливо більшій кількості військовослужбовців, які вибули зі строю внаслідок бойового ураження або захворювання, що в умовах сучасної війни є найефективнішим способом поновлення масових бойових санітарних втрат особового складу військ.

Оснovoю сучасної системи ЛЕЗ Збройних Сил (ЗС) України становить система етапного лікування поранених і хворих з їх евакуацією за призначенням та реабілітацією [5].

Національний військово-медичний клінічний центр «Головний військовий клінічний госпіталь» (НВМКЦ «ГВКГ») є медичною установою (етапом), розташованим на евакуаційному напрямку для надання спеціалізованих та високоспеціалізованих видів медичної допомоги [6].

Лікування поранених в озброєних конфліктах останніх десятиліть ґрунтується на концепції «ранньої спеціалізованої хірургічної допомоги», яка передбачає максимальне наближення спеціалізованої хірургічної допомоги до пораненого. Повною мірою правильність такої концепції підтверджується в період військових дій останніх років [1–4].

Мета роботи – надати дані стосовно вхідного потоку, об'єму спеціалізованої та високоспеціалізованої хірургічної й терапевтичної допомоги, структури висновків військово-лікарської експертизи військовослужбовців за 5-річний період, потребу постраждалих та хворих у реабілітації, а також основні дані наукової діяльності співробітників Національного військово-медичного клінічного центру «Головний військовий клінічний госпіталь» (НВМКЦ «ГВКГ»).

Матеріали і методи

Ретроспективний аналіз надання спеціалізованих видів допомоги проведений за матеріалами талонів М-1, М-2, М-3 «Медичних карт стаціонарного хворого», «Статистичних карт хворого, який вибув із стаціонару», поранених, травмованих та хворих, які проходили лікування в клініках (відділеннях) центру, за даними Медичних звітів (форма З/мед.) НВМКЦ «ГВКГ» за 2014–2018 рр. та даними Пояснювальних записок до медичних звітів НВМКЦ «ГВКГ» за 2014–2018 рр.

Результати та їх обговорення

Робота приймального відділення. Структура вхідного потоку

Кількість усіх пацієнтів, які лікувалися (вибуло разом) у НВМКЦ «ГВКГ» (увесь вхідний потік) зросла з 30 513 (у 2014 р.) до 31 841 (у 2018 р.).

За звітний період загальна кількість військовослужбовців, а також пацієнтів інших контингентів, становила 157 423 (табл. 1, 2). З них чоловіків було 126 332 (80,3%), жінок – 31 101 (19,3%) особа, а кількість військовослужбовців – учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил (АТО/ООС) зросла з 3 136 (у 2014 р.) до 6 090 (у 2018 р.). Разом становила 25 439 осіб (чоловіків – 24 600, жінок – 839).

Таблиця 1

**Кількість пацієнтів, які лікувалися (вибуло разом)
у НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Вхідний потік	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Кількість пацієнтів	30513	100	31034	100	32092	100	31943	100	31841	100	157423	100
- чоловіки	24432	80	25400	81,9	26047	81,2	25437	79,6	25006	78,5	126332	80,3
- жінки	6081	20	5634	18,1	6045	18,8	6506	20,4	6835	21,5	31101	19,7

Таблиця 2

**Кількість пацієнтів, які отримали поранення, були травмовані
чи набули захворювання у зоні проведення АТО/ООС
та лікувалися (вибуло разом)
у НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Вхідний потік	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Кількість пацієнтів	3136	100	5478	100	5083	100	5652	100	6090	100	25439	100
- чоловіки	3133	99,9	5453	99,5	4948	97,3	5351	94,7	5715	93,8	24600	96,6
- жінки	3	0,1	25	0,5	135	2,7	301	5,3	375	6,2	839	3,4

Військовослужбовців – учасників АТО/ООС з попередніх ЕМЕ до НВМКЦ «ГВКГ» доставляли автомобільним, авіаційним, залізничним (військові санітарні потяги чи летючки не використовувались) транспортом [8]. Було прийнято 92 санітарних борти, якими було доставлено 1 036 осіб. З аеропортів, залізничних вокзалів постраждалих та хворих доставляли за допомогою бригад швидкої медичної допомоги, військових лікарів та волонтерів.

У приймальному відділенні під керівництвом заступника начальника НВМКЦ «ГВКГ» з клінічної роботи, заступника начальника НВМКЦ «ГВКГ» – головного хірурга, заступника начальника НВМКЦ «ГВКГ» – головного терапевта проводили медичне сортування (сортувальні, терапевтичні, хірургічні та анестезіологічні бригади були сформовані заздалегідь).

Структура пацієнтів, які лікувалися (вибуло разом) у клініках НВМКЦ «ГВКГ» впродовж 5 років суттєво змінювалась (табл. 3, 4). Кількість військовослужбовців строкової служби та курсантів збільшилась з 3 008 осіб (9,9% усіх пацієнтів (вхідний потік), які лікувалися у 2014 р.), до 3 714 осіб (11,7%) у 2018 р., та становила за 5 років 16 611 (10,6%) пацієнтів.

Кількість офіцерів, генералів та військовослужбовців служби за контрактом збільшилась з 7 574 осіб (24,6%) у 2014 р. до 8 366 осіб у 2018 р. (26,3%). За 5-річний період кількість пролікованих цього контингенту становила 44 172 (28,1%) пацієнтів; найбільша кількість була у 2015 р. – 10 400 осіб.

Кількість військовослужбовців строкової служби, курсантів, офіцерів, генералів та військовослужбовців служби за контрактом разом становила 60 783 особи (38,6% від загальної кількості пацієнтів, які лікувалися).

За 5-річний період спостереження кількість пенсіонерів та ветеранів ЗС України, які проходили лікування у НВМКЦ «ГВКГ», знизилась з 9 574 осіб (31,4%) у 2014 р. до 8 884 осіб (27,9%) у 2018 р. Усього за цей період лікування отримали 44 970 (28,6%) пацієнтів.

Таблиця 3

**Контингент пацієнтів, які лікувалися (вибуло разом)
у НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Рік	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018		Абс.	%
Контингент	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%		
Військовослужбовці строкової служби, курсанти	3008	9,9	2338	7,5	3674	11,5	3877	12,1	3714	11,7	16611	10,6

Продовження табл. 3

Рік	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
Контингент	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Офіцери, генерали, військово-службовці за контрактом	7513	24,6	10400	33,5	9072	28,3	8821	27,6	8366	26,3	44172	28,1
Ветерани, пенсіонери МО України	9574	31,4	8622	27,8	9142	28,5	8748	27,4	8884	27,9	44970	28,6
Військово-службовці інших силових відомств	739	2,4	755	2,4	735	2,3	676	2,1	731	2,3	3636	2,3
Хворі за плату та за договором	7730	25,3	6940	22,4	7038	21,9	7851	24,6	8046	25,3	37605	23,9
Інші хворі	1949	6,4	1979	6,4	2431	7,5	1970	6,2	2100	6,7	10429	6,6
Разом	30513	100	31034	100	32092	100	31943	100	31841	100	157423	100

Середня тривалість лікування пацієнтів усіх контингентів протягом звітного періоду знизилася з 12,9 у 2015 р. до 9,9 у 2018 р. (табл. 4).

Таблиця 4

Середня тривалість лікування пацієнтів (ліжко-доба), які лікувалися (вибуло разом) у НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.

Контингент	Рік					У середньому за 5 років
	2014	2015	2016	2017	2018	
Військовослужбовці строкової служби, курсанти	13,9	14,6	12,8	13,4	13,8	13,6
Офіцери, генерали, в/сл. к/с	17,1	21,7	15,6	15,5	15,1	17,2
Ветерани МОУ	9,3	9,4	9,1	9,2	8,9	9,2
В/с інших силових відомств	13,2	10,7	10,9	11,5	10,5	11,4
Хворі за плату та за договором	5,4	5,1	4,8	4,5	4,4	4,8
Інші хворі	7,8	8,7	7,7	8,6	7,7	8,1
Разом	10,7	12,9	10,4	10,3	9,9	10,8

Робота клінік/відділень НВМКЦ «ГВКГ»

Найбільша кількість пацієнтів лікувалися у клініках ушкодження (9 135 осіб), отоларингології (9 555 осіб), кардіології (9 145 осіб) та психіатрії (6 724 особи) (табл. 5).

Таблиця 5

**Кількість пацієнтів, пролікованих у клініках/відділеннях,
та сумарне використання їхньої потужності (ліжко-доба)
НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Клініка/ відділення	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба
Нейрохірургії	488	10657	560	12329	464	10519	483	11538	468	10907	2463	55950
Офтальмології	1239	7887	1201	8407	1236	7566	1127	6951	1196	6665	5999	37476
Отоларинго- логії	1773	13107	1833	15160	2022	14968	2065	15790	1862	13950	9555	72975
Щелепно-ли- цевої хірургії	755	6676	699	7483	727	7566	645	7146	642	6906	3468	35777
Урології	1536	11325	1535	11765	3542	14464	3368	12740	3461	12501	13442	62795
Травмато- логічне	1400	13840	1394	16403	1318	14044	1331	14740	1333	11781	6776	70808
Абдомінальної хірургії	962	5446	952	5725	930	6123	1286	7047	1454	7629	5534	31056
Судинної хірургії	759	7625	831	7888	768	7687	768	7278	1016	6578	4142	39985
Невідкладної хірургії	958	8484	946	7483	1031	8053	1005	8036	946	7929	4886	32422
Гнійної хірургії	497	6786	399	7483	469	6459	476	5652	518	6042	2359	37485
Загальної та онко-коло- проктології	1096	7737	1041	7325	1069	7111	1205	7528	1385	7784	5796	37485
Торакальної хірургії	683	5812	702	6187	738	5868	716	5507	725	5368	2864	28442
Гінекології	1225	4657	1193	4565	1198	4522	1151	4112	1126	3173	5893	21029

Продовження табл. 5

Клініка/ відділення	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018		Абс.	Ліжко- доба
	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба	Абс.	Ліжко- доба		
Кишкової інфекції	618	7484	415	9267	612	10000	599	7416	620	6862	2864	41029
Повітряно- крапельної інфекції	998	11055	956	10365	1664	15937	1339	7416	1532	21146	6489	65919
Шкірно-вене- рологічних хвороб	833	10389	806	10614	872	10962	849	10921	-	-	3360	42886
Неврологічне	1577	17770	1525	18584	1369	17073	1454	19124	1590	16106	7515	88657
Ангіоєвроло- гічне	836	10764	895	11980	836	11045	909	12383	974	13384	4450	59556
Психіатрії	1490	42374	1792	94133	1178	28122	1142	28065	1122	27670	6724	220364
Туберкульозу	184	8462	270	9150	188	7011	157	6634	168	7508	967	38765
Народних та нетрадиційних методів лікування	194	3663	182	3424	235	4035	233	3465	271	4287	1115	18874
Кардіологічне	1705	19105	1800	21011	1820	20777	1889	20065	1931	21481	9145	102469
Гастроенте- рології	1140	13148	1154	13551	1160	12215	1207	12291	1115	11363	5776	62568
Ппульмонології	1131	11335	1272	12551	1344	13631	1316	12501	1148	11738	6211	61756
Загально- терапевтична	1145	13283	1102	13939	1023	12704	1154	15987	1139	14984	5563	70897
Кардіоревма- тології	691	10102	796	12487	782	7566	777	10844	794	10729	3840	51728
Гематології	657	8295	621	7194	682	7566	618	7757	533	7214	3111	38026
Нефрології	2790	15789	2676	16514	1066	13152	1009	12701	985	11575	8526	69731
Амбулаторної допомоги	1153	13448	1480	18605	1733	22123	1151	4112	1787	22305	7304	96860
Усього за 5 років	30513	326526	31034	401598	32092	332702	31943	328411	31841	315251	157423	1704488

Відділення хірургічного профілю

Операційна активність клінік/відділень хірургічного профілю представлена у табл. 6. Більша кількість операцій була виконана у травматологічному відділенні 9 085 (11,8% всіх оперативних втручань).

Таблиця 6

Кількість прооперованих пацієнтів та кількість операцій, проведених у НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.

Клініка/ відділення	Рік										Усього за 5 років	
	2014.		2015		2016		2017		2018			
	пацієнтів	операцій	пацієнтів	операцій	пацієнтів	операцій	пацієнтів	операцій	пацієнтів	операцій	пацієнтів	операцій
Нейрохірургічне	382	505	415	525	345	469	376	509	385	497	1903	2505
Офтальмології	816	844	811	834	888	910	883	913	963	1027	4361	4528
Отоларингології	1305	1503	1391	1680	1467	1786	1558	1952	1403	1919	7124	8840
Щелепно-лицевої хірургії	715	824	665	824	674	810	579	776	612	879	3245	4113
ЕКД	1860	2060	1714	1906	1940	1940	1874	1874	1918	1918	9306	9698
Урології	954	988	1103	1170	1408	1677	1227	1552	1211	1380	5903	6767
Травматології	1323	2087	1331	1768	1236	1615	1333	1907	1280	1708	6503	9085
Абдомінальної хірургії	818	864	767	819	786	815	1089	1154	1249	1633	4709	5285
Судинної хірургії	563	799	634	790	626	789	612	827	903	1175	3338	4380
Невідкладної хірургії	735	900	731	862	843	927	798	860	737	868	3844	4417
Гнійної хірургії	460	886	414	898	472	963	496	989	506	854	2348	4590
Загальної та онкоколо-проктології	535	569	509	536	517	543	562	579	620	637	2743	2864
Торакальної хірургії	446	509	449	485	436	484	443	479	433	468	2207	2425
Гінекології	1121	1126	1091	1096	1074	1076	1087	1095	1070	1074	5443	5467
Рентгенкардіо-васкулярної хірургії	197	250	203	310	254	323	284	356	340	404	1278	1643
Клініки амбулаторної допомоги	30	34	11	13	17	19	22	25	13	17	93	108
Нефрології	1	1	3	3	4	4	4	4	6	7	18	19
Інші відділення	38	59	62	90	24	24	15	17	21	21	160	211
Разом:	12299	14808	12304	14609	13011	15174	13242	15868	13670	16486	64526	76945

Кількість проведених анестезій упродовж 5 років проведення АТО/ООС щорічно зростала від 13 578 (у 2014 р.) до 16 085 (у 2018 р.). У звітному періоді їх було виконано 71 409 анестезій, у тому числі загальних 38 997(54,6%) місцевих 32 412 (45,4%) (структура представлена у табл. 7).

Таблиця 7

**Анестезіологічна допомога пацієнтам, які лікувалися (вибуло разом)
у клініках НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Показник	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018		Абс.	%
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%		
Виконано анестезій:	13578	100	13405	100	13422	100	14919	100	16085	100	71409	100
загальних анестезій	7781	57,3	7575	56,5	7221	53,8	8168	54,8	8252	51,3	38997	54,6
- інгаляційних	38	0,5	113	1,5	42	0,6	32	0,4	85	1	310	0,8
- неінгаляційних	7210	92,7	7092	95,2	6877	95,2	7676	94	7739	94	36594	93,8
-інгаляційних + неінгаляційних	533	6,9	370	4,5	302	4,2	460	5,6	428	5,6	2093	5,4
з них з інтубацією	1045		817		677		599		572		3710	
місцевих анестезій	5797	42,7	5830	43,5	6201	46,2	6751	45,2	7833	48,7	32412	45,4
- термінальна	215	3,7	179	3,1	97	1,6	86	1,3	68	0,9	645	2
-інфільтраційних	1738	30	1584	27,2	1566	25,3	1623	24	1848	23,6	8359	25,8
- провідникових	586	10,2	507	8,7	696	11,2	749	11,1	1040	13,3	3578	11
- передуральних	433	7,5	382	6,6	381	6,1	428	6,3	511	6,5	2135	6,6
- спинно-мозкових	1790	31,2	2008	34,4	2110	34	1979	29,3	1823	23,3	9710	30
- внутрішньокісткових	8	0,1	9	0,2	4	0,1	6	0,1	4	0,1	31	0,1
- поєднаних	306	5,3	301	5,2	352	5,7	466	6,9	323	4,1	1748	5,4
- інші анестезії	718	12,4	860	14,8	994	16	1412	20,9	2201	28,1	6185	19,1

Відділення реанімації та інтенсивної терапії

Допомога, яку здійснювали відділення реанімації та інтенсивної терапії (ВРІТ) НВМКЦ «ГВКГ», представлена в табл. 8–12. Загалом така допомога впродовж 5 років була надана 12 149 пацієнтам.

Таблиця 8

Допомога пацієнтам у ВРІТ НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.

ВРІТ	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Для хірургічних хворих	1344	50	944	39,8	1086	44,4	1011	42,8	896	39,4	5281	43,5
Для н/хірургічних та неврологічних хворих	462	17,2	531	22,4	432	17,7	504	21,3	538	23,6	2467	20,3
Для терапевтичних хворих	653	24,3	660	27,8	668	27,3	646	27,3	645	28,3	3272	26,9
Для інфекційних хворих	230	8,5	239	10	259	10,6	204	8,6	197	8,7	1129	9,3
Разом	2689	100	2374	100	2445	100	2365	100	2276	100	12149	100

Таблиця 9

Допомога у ВРІТ НВМКЦ «ГВКГ» для хірургічних хворих у 2014–2018 рр.

Хворі	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Усього у ВРІТ для хірургічних хворих	1344	100	944	100	1086	100	1011	100	896	100	5281	100
Хворих хірургічного профілю, з них:	1319	98,1	894	94,7	1039	95,7	955	94,5	860	96	5067	96
- постраждали з пораненнями	166	12,4	200	21,2	253	23,3	192	19	174	19,4	985	18,78
- постраждали з термічними ураженнями	5	0,4	1	0,1	9	0,8	2	0,2	2	0,2	19	0,4
- постраждали з іншими травмами	36	2,7	29	3,1	29	2,7	16	1,6	11	1,2	121	2,3
- постраждали з гострими отруєннями	2	0,2	3	0,3	17	1,6	7	0,7	7	0,8	36	0,7
Хворі терапевтичного профілю	23	1,7	46	4,9	44	4,1	49	4,9	34	3,8	196	3,7
Неврологічні хворі	2	0,2	4	0,4	3	0,3	7	0,7	2	0,2	18	0,3

Таблиця 10

Допомога у ВРІТ НВМКЦ «ГВКГ» для нейрохірургічних та неврологічних хворих у 2014–2018 рр.

Хворі	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Усього у ВРІТ для нейрохірургічних та неврологічних хворих	462	100	531	100	432	100	504	100	538	100	2467	100
Хворих нейрохірургічного профілю, з них	384	83	422	80	378	87	414	82	434	81	2032	82
- постраждали з пораненнями	84		54		48		28		10		224	
- постраждали з іншими травмами			10		6		12		4		32	
- післяопераційні хворі	300		358		324		374		420		1776	
Неврологічні хворі	69	15	62	12	47	11	76	15	79	14	333	14
Хворі терапевтичного профілю	9	2	65	8	7	2	14	3	25	5	102	4

Таблиця 11

Допомога у ВРІТ НВМКЦ «ГВКГ» для терапевтичних хворих у 2014–2018 рр.

Хворі	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Усього у ВРІТ для терапевтичних хворих	653	100	660	100	668	100	646	100	645	100	3272	100
Кардіологічних хворих	588	90	601	91	606	90,8	562	87	575	88,9	2932	89,6
Хворих з інших клінік (відділень).	65	10	59	9	62	9,2	84	13	70	11,1	340	10,4

Таблиця 12

**Допомога у ВРІТ НВМКЦ «ГВКГ» для інфекційних хворих
у 2014–2018 рр.**

Профілізація хворих	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Усього у ВРІТ для інфекційних хворих	230	100	239	100	259	100	204	100	197	100	1129	100
Інфекційних хворих	36	15,6	40	16,7	39	12,7	31	31	36	18,3	176	15,5
Хворих хірургічного профілю	18	7,8	9	3,8	15	5,8	18	8,8	17	8,6	77	6,9
Хворих терапевтичного профілю	176	76,5	190	79,5	211	81,5	155	76	144	73,1	876	77,6

Санаторно-курортне лікування та медична реабілітація

Пацієнти, які потребували санаторно-курортного лікування та медичної реабілітації, в тому числі психіатричної, направлялися до відповідних закладів (табл. 13 та 14).

Таблиця 13

Кількість пацієнтів, які були направлені на санаторно-курортне лікування та медичну реабілітацію, у тому числі психіатричну, у 2014–2018 рр.

Реабілітаційний заклад	Код	Рік					Усього за 5 років
		2014	2015	2016	2017	2018	
Центр медичної реабілітації та санаторного лікування (ЦМРСЛ) «Пуца-Водиця»	15	14	121	51	166	75	427
ЦМРСЛ «Трускавець»	18	1	19	14	25	63	122
Центральний військовий клінічний санаторій «Хмільник»	22	-	21	6	4	4	35
Санаторій «Приморський»	23	9	14	18	18	20	79
Разом		24	175	89	213	162	663

Таблиця 14

**Кількість пацієнтів, які були направлені на лікування
та медичну реабілітацію до інших військових госпіталів
та цивільних медичних закладів у 2014–2018 рр.**

Реабілітаційні заклади	Код	Рік					Усього за 5 років
		2014	2015	2016	2017	2018	
		Абс.	Абс.	Абс.	Абс.	Абс.	Абс.
ВМКЦ Південного регіону	1	1	4	7	3	4	19
ВМКЦ Центрального регіону	2	5	14	6	4	4	33
ВМКЦ Північного регіону	3	2	11	6	2	0	21
ВМКЦ Західного регіону	5	13	15	8	7	3	46
В/ч А2923 (військовий госпіталь м. Ірпінь)	10	922	1324	1396	1482	1147	6271
Інші військові госпіталі	13	106	178	165	116	77	642
Лікувальні заклади Міністерства охорони здоров'я України	25	137	287	95	49	75	643
Лікувальні заклади за кордоном	50	26	19	15	16	12	88
Разом		1212	1852	1698	1679	1322	7763

Робота військово-лікарських комісій

Після відпустки за станом здоров'я, лікування, реабілітації в інших лікувальних закладах, майже всі військовослужбовці повертаються до клінік НВМКЦ «ГВКГ» для подальшого лікування, протезування (за потреби), прийняття експертного рішення. Військово-лікарською комісією (ВЛК) була визначена придатність за станом здоров'я до військової служби 24 841 особа.

Рішення ВЛК за 5-річний період наведені у табл. 15 та 16.

Таблиця 15

**Рішення ВЛК стосовно військовослужбовців та учасників АТО/ООС,
які проходили стаціонарне лікування у клініках/відділеннях
НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Рішення ВЛК	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Придатні до військової служби	260	5,7	300	5,6	312	6,4	314	6,2	303	6	1489	6
Обмежено придатні до військової служби	211	4,6	341	6,4	238	4,9	184	3,6	141	2,8	1115	4,5

Продовження табл. 15

Рішення ВЛК	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Відпустка за станом здоров'я	1543	33,9	1497	28,1	1126	23	1125	22,3	1014	20,2	6305	25,4
Непридатні до військової служби у мирний час, обмежено придатні у воєнний час	717	15,7	1202	22,5	896	18,3	978	19,7	935	18,7	4728	19
Непридатні до військової служби з виключенням з обліку	275	6	568	10,7	311	6,4	255	5	278	5,5	1687	6,8
Звільнення від виконання службових обов'язків	1526	33,5	1424	26,7	1798	36,8	1911	37,8	2149	42,9	8808	35,4
Інші рішення	22	0,5	4	0,1	206	4,2	283	5,6	194	3,7	709	2,9
Разом	4554	100	5336	100	4887	100	5050	100	5014	100	24841	100

Таблиця 16

Рішення ВЛК стосовно військовослужбовців та учасників АТО/ООС, які проходили амбулаторне лікування у клініці амбулаторної допомоги НВМКЦ«ГВКГ» у 2014–2018 рр.

Рішення ВЛК	Рік										Усього за 5 років	
	2014		2015		2016		2017		2018			
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Придатні до військової служби	2430	56,4	988	37,7	1006	31,8	2187	47,3	2135	46,2	8746	44,1
Обмежено придатні до військової служби	139	3,2	129	4,1	73	2,3	188	4,1	195	4,2	724	3,7
Відпустка за станом здоров'я	89	2,1	258	8,3	189	6	148	3,2	114	2,7	798	4
Непридатні до військової служби у мирний час, обмежено придатні у воєнний час	125	2,9	198	6,4	138	4,4	180	3,4	283	6,1	924	4,7
Непридатні до військової служби з виключенням з обліку	1	0,02	32	1	16	0,5	24	0,5	22	0,5	95	0,5
Звільнення від виконання службових обов'язків	113	2,6	203	6,5	137	4,4	180	3,7	177	3,8	810	4,1
Інші рішення	1415	32,6	1311	42	1603	50,7	1718	37,2	1696	36,7	7743	39
Усього за 5 років	4312	100	3119	100	3162	100	4625	100	4622	100	19840	100

Науково-методична та раціоналізаторська діяльність у НВМКЦ «ГВКГ»

Попри суттєве навантаження за рахунок лікувальної роботи, співробітники НВМКЦ «ГВКГ» виконують значну наукову роботу (табл. 17). У 2018 р. була захищена найбільша за останні три роки кількість дисертацій – загалом 5 (у тому числі 1 дисертація на здобуття вченого ступеня доктора медичних наук), отримана найбільша за 5 років кількість патентів на корисну модель.

Таблиця 17

**Науково-методична та раціоналізаторська діяльність
НВМКЦ «ГВКГ» у 2014–2018 рр.**

Показник	Рік					Усього за 5 років
	2014	2015	2016	2017	2018	
Захищено дисертацій на здобуття вченого ступеня д. мед. н.	3	–	–		1	4
Захищено дисертацій на здобуття вченого ступеня к. мед. н.	5	1	1		4	11
Отримано патентів на винахід	4	8	5	10	13	40
Опубліковано наукових робіт, у тому числі у виданнях за кордоном	179 16	154 13	148 12	146 18	97 13	724 72
Опубліковано монографій	5	6	6	3	2	22
Опубліковано методичних розробок	8	5	4	3	0	20
Участь у роботі з'їздів, науково-практичних конференцій, у тому числі за кордоном	92 5	155 11	203 8	129 9	110 3	689 36
Проведено науково-практичних конференцій	3	6	12	24	8	53
Участь у контрольованих медичних дослідженнях	7	4	4	3	2	20
Здійснено наукових відряджень, у тому числі у країни світу	31 17	20 10	47 17	18 11	30 7	146 62
Розроблено раціоналізаторських пропозицій	2	1	5	5	3	16

Висновки

1. Кількість усіх пацієнтів, які лікувалися (вибуло разом) у НВМКЦ «ГВКГ» (увесь вхідний потік) зросла з 30 513 у 2014 р. до 31 841 у 2018 р., а кількість військовослужбовців – учасників АТО/ООС зросла з 3 136 у 2014 р. до 6 090 у 2018 р.

2. Аналіз структури пролікованих контингентів свідчить про зростання упродовж 5 років кількості військовослужбовців строкової служби та курсантів, офіцерів, генералів та військовослужбовців за контрактом при зменшенні частки пенсіонерів та ветеранів МО України.

3. Найбільша кількість пацієнтів пролікована в клініках ушкоджень (9 135 осіб), оториноларингології (9 555 осіб), кардіології (9145 осіб) та психіатрії (6 724 особи). Найбільша кількість операцій була виконана у травматологічному відділенні (9 085 осіб, 11,8% усіх оперативних втручань).

4. Непридатними до військової служби у мирний час, обмежено придатними у воєнний час та непридатними до військової служби з виключенням з обліку були визнані у термін з 2014 по 2018 рр. 6 415 осіб, а 1 115 осіб було визнано обмежено придатні до військової служби.

5. До реабілітаційних закладів різного підпорядкування було направлено 8 426 осіб, які проходили лікування у НВМКЦ «ГВКГ», з яких 88 осіб проходили лікування за кордоном.

6. Результатом наукової роботи співробітників НВМКЦ «ГВКГ» стали захищені впродовж 5 років 15 робіт на здобуття вченого ступеня доктора (4) та кандидата медичних наук (11), отримані 40 патентів на корисну модель, опубліковані 724 наукові статті.

Література

1. Верба А. В. Стан та проблемні питання медичного забезпечення в зоні проведення антитерористичної операції в різні періоди : збірник наукових праць. Медичне забезпечення антитерористичної операції: науково-організаційні та медико-соціальні аспекти. Київ.: Пріоритети, 2016. С. 15.

2. Сидорова Л. Л. Военная медицина. Откровенный разговор. *Therapia*. 2016. № 7–8. С 3–7.

3. Казмірчук А. П., Дрюк М. О., Денисенко І. Г., Циц О. В. Організація надання спеціалізованих видів медичної допомоги пораненим, травмованим та хворим – учасникам АТО. *Сучасні аспекти військової медицини*. 2016. Вип. 23. С. 34–44.

4. Хоменко І. П. Характеристика бойової хірургічної травми, недоліки та досягнення в лікуванні поранених і травмованих в умовах антитерористичної операції. *Наука і практика*. 2016. № 1–2. С. 27–31.

5. Козачок В. Ю. Особливості організації медичного забезпечення в зоні АТО. Лекція слухачам УВМА. 2017.

6. Казмірчук А. П., Михайлик О. П., Дрюк М. О., Денисенко І. Г., Циц О. В. Роль Національного військово-медичного клінічного центру «Головний військовий клінічний госпіталь» в наданні вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) видів медичної допомоги військовослужбовцям – учасникам антитерористичної операції (Основні статистичні показники). *Сучасні аспекти військової медицини*. 2017. Вип. 24. С. 28–50.

**Деятельность
Национального военно-медицинского клинического центра
«Главный военный клинический госпиталь»
по оказанию специализированной и высокоспециализированной
медицинской помощи военнослужащим и лицам других контингентов
в 2014–2018 гг.**

Основные статистические показатели

**А. П. КАЗМИРЧУК, Н. А. ДУБИНА, И. Г. ДЕНИСЕНКО,
А. В. ЦЫЦ, Л. Л. СИДОРОВА, С. В. АГРЕПИШИН, А. А. БУГАЙ**

*Национальный военно-медицинский клинический центр
«Главный военный клинический госпиталь»*

Резюме

Актуальность работы: работа содержит данные, которые могут потребоваться для научных исследований врачам Национального военно-медицинского клинического центра «Главный военный клинический госпиталь» (НВМКЦ «ГВКГ») и слушателям Украинской военно-медицинской академии.

Цель – предоставить данные о входящем потоке, объеме специализированной и высокоспециализированной хирургической и терапевтической помощи, структуре заключений военно-врачебной экспертизы военнослужащих за 5-летний период, потребности пострадавших и больных в реабилитации, а также об основных данных о научной деятельности сотрудников НВМКЦ «ГВКГ».

Материал и методы. Ретроспективный анализ предоставления специализированных видов медицинской помощи проведен по материалам проверки талонов М-1, М-2, М-3 «Медицинских карт стационарного больного», «Статистических карт выбывшего из стационара» раненых, травмированных и больных, проходивших лечение в клиниках (отделениях) НВМКЦ «ГВКГ», Медицинских отчетов (форма 3/мед.), пояснительных записок к Медицинским отчетам за 2014–2018 гг., отчетов по научной работе начальников клиник/отделений НВМКЦ «ГВКГ».

Результаты и выводы. Количество всех пациентов, лечившихся (выбыло вместе) в НВМКЦ «ГВКГ» (весь входящий поток) выросло с 30 513 (в 2014 г.) до 31 841 (в 2018 г.), вместе – 157 423 человек (мужчин – 126 332, женщин – 31 101). Количество военнослужащих - участников антитеррористической операции и операции объединенных сил выросло с 3 136 (в 2014 г.) до 6 090 (в 2018 г.), что вместе за 5 лет составило 25 439 человек (мужчин – 24 600, женщин – 839) или 16,2% всех пролеченных пострадавших и больных.

Ключевые слова: этапы медицинской эвакуации, специализированные виды медицинской помощи, структура входящего потока, реабилитация.

**The activities
of the National Military Medical Clinical Center
«Main Military Clinical Hospital»
to provide specialized and highly specialized medical care
to military personnel and persons of other contingents in 2014-2018.
Main statistical indicators**

**A. P. KAZMIRCHUK, N. A. DRYUK, I. G. DENISENKO, A. V. ZITZ,
L. L. SYDOROVA, S. V. AGREPISHIN, A. A. BUGAY**

*National Military Medical Clinical Center
«Main Military Clinical Hospital»*

Summary

Background: *the work contains data that may be required for scientific research by the doctors of the National Military Medical Clinical Center «Main Military Clinical Hospital» (NMMCC «MMCH») and students of the Ukrainian Military Medical Academy.*

The goal *is to provide data on the incoming flow, the volume of specialized and highly specialized surgical and therapeutic assistance, the structure of the conclusions of the military-medical examination of military personnel over a 5-year period, the needs of injured and patients for rehabilitation, as well as the basic data on the scientific activities of the NMMCC «MMCH» .*

Material and methods. *A retrospective analysis of the providing of specialized types of medical care was carried out on the basis of testing coupons M-1, M-2, M-3 of «Medical cards of the inpatient», «Statistical cards» of the injured, injured and patients who were treated in clinics (departments) of NMMCC «MMCH», Medical reports (form 3 / medical), explanatory notes to Medical reports for 2014–2018, reports on the scientific work of the heads of clinics / departments of NMMCC «MMCH».*

Results and conclusions. *The number of all patients treated (dropped out together) in the NMMCC «MMCH» (all incoming flow) increased from 30,513 (in 2014) to 31,841 (in 2018), together – 157,423 people (126,332 men, 31,101 women). The number of servicemen participating in the antiterrorist operation and Joint Forces Operation increased from 3,136 (in 2014) to 6,090 (in 2018), which together for 5 years amounted to 25,439 people (24,600 men, 839 women) or 16.2% from all treated injured and patients.*

Key words: *stages of medical evacuation, specialized types of medical care, structure of the incoming flow, rehabilitation.*